

**Bogen tilhører mig
Kirsten Vestergaard**

Foræret 14.10.1856

Paa Skjærtorsdag 1857 rejste Morten Bendtsen (hendes tilkommende ægtemand) over til Lille Sudergaard i Bølling.

1856 kom vi af med vores Capellan C. Vilstrup.

1857 fik vi Capellan S. M. Gad.

- Gud unde os hans Ord at lære og forståe
- at vi deraf den evige Salighed kunde naae -

Det ønsker Jeg

Kirsten Vestergaard Sørensen

Den 15. August 1857.

1858 den 8. Mai fik det ende paa vores Møgspreder. Den 9. var Jeg på Dalagergaard med Ane (hendes søster).

Den 13. havde vi Landinspecteur Tritman til at maale vor Ejendom.

Den 23. var jeg til Pindsegilde.

9 Juuni fik vi vores Klyne og Tørv hjem og en deel Lim (mergel) kjørt og spredt.

Den første Juuli tog vi paa Skjern Eng, der var jeg med til den 4de, siden var jeg hjemme.

Den 24. fik det ende med vores Høbjergning.

Den 29. var jeg i Ringkjøbing.

Den 8. August var jeg Fadder til Jan hans Son (hendes fætter Anders Jansen, Bjergbo).

Den 27. var jeg til Børris Marked.

Den 29. var jeg til Niels Søndergaards, der gik jeg en Spadserertur om Aftenen og da jeg kom hjem sad jeg oppe ved en Ko, men dog ikke sent.

Den 3. April 1857 var vi til Bryllup i Bjergbo med Hans Christensen og Mariane Andersen. (Hans Christensen var hendes fætter).

1857 den 27. September var vi til Bryllup i Vium med Jens og Kirsten Marie og Henning og Ane, men jeg var hjemme.

Vi i anlede 24 Læs Høe første Grøde, 28 Traver Rug, omtrent 100 Traver Havret, Høstgrøde 16 Læs, 2 Læs Bøghvede. (Det var avlen i 1858 på hendes fødegård i Klokmose, Fæster).

Den 12. September holdt vor Præst hans Høstprædiken, og da var jeg i Kirke.

Den 10. Oktober var jeg til Bryllup med Mariane og Niels Søndergaard. (Mariane var Morten Bendtsens søster).

Den 24. Oktober stod vores Bryllup i Klokmose og den 29. reiste jeg med min Mand til Lille Søndergaard i Bølling, det var i 1858.

- O gode Gud staae du os bi
og vær vor Lygte paa vor Sti-
Ensomhed jeg lever nu
iblandt fremmed Folk,
men Gud du mig ledsager
og vær mit Værn og Skjeld.
Mit Hjerte tidt bespændes
af Længsel og af Frygt,
men snart igjen det kjendes,
at Gud selv gjør mig det trygt.
Opliver, styrker, trøster
og gjør mit Hjerte Fro.
O Gud du selv forlene mig
Kraft i Jesu Tro.

Den 1 ste November 1858 K. V. S.

Den 29. Oktober rejste jeg herover og November, December til Juul og den med levede jeg fornøjet og vel. Januar, Februar, Marts, April, Mai, Juni og Juli svandt hastig og godt, dog med Vekslende Skjæbne i den sidste Tid. Den 17. var jeg hjemme i Klekmose og den 21. Juli velsignede Herren os med 2 Sønner - begge døde og den 27. blev de begravede.

- O Gud giv os den Christelige Tro
i den skal vi leve og stride.

I den er det godt at bygge og bo,
naar man tilsammen skal lide.

Hav Tak O Gud for din Bistand og Trost
saa Trofast i Vexlende Dage,
i Verden er Sorg saa ofte vor Led
i Himmerig slet ej det skal nage.

Hav Tak O Gud for hvad du har gjort
din Godhed er stor uden Ende,
dm længsel end bæres af os for de smaa
din Godhed vi dog skal erkjende,
ja, skulle til dig os henvende.

Herren gav og Herren tog,

Herrens Navn være lovet af os

Morten Bendtsen og Kirsten Vestergaard Sørensen

Lille Sudergaard den 28. August 1859.

1859, det første Aar jeg var her i Lille Sudergaard avlede vi 11 Traver Rug, 11 Traver Byg, 18 Traver Havre og 19 Læs Hve.

Fra den 14. September til Juul havde vi stærk frost, som fortsatte det meste af Vinteren. Men nu i April har vi smukt Vejr og Græsset begynder at groe. - I Morgen er det Borris Markedsdag, men jeg kommer ikke til Marked. Fra Juuni til August næsten regn hver dag og ligesaa fra August til November.

1860 har jeg ikke faaet Tid tilovers at skrive i.- 1861 er snart gaaet ligesaadan for nu er det snart November. I Morgen er det den 30.

Oktober, og da skal vi til Bryllup i Hemmet med Anders Christian Jesvasen og Abeline.

Hele Vinteren har vi haft smukt Vejr næsten aldtid. Paa Søndag var Morten og jeg Hjemme i Klekmose. I Dag er det Tirsdag og da knyger det og Søren og mig er ene Hjemme. (Søren er hendes 2 år gamle søn).

Den 25. Marts 1862

Paa Palmesøndag var vi til Bryllup i Klekmose med Søren Olesen og Ane (hendes søster) Paa Paaskedag var vi i Tarp at besøge dem. Paa Paaskedag til Bryllup hos Degnen.

Fra Maidag og indtil Juuni var jeg syg. Fra Sant Hansdag og til Mikkelsdag havde vi vor gamle Stine.

I December Maaned rejste lille Søren til Klekmose, i stedet for ham har vi nu en lille Bendt. I dag er det den 4. Januar 1863. Morten skal op til FASTER Kirke til Julegilde, og jeg ønsker som saa - havde jeg enda haft Søren herhjemme i stedet for den lille bitte Bendt. (Søren, hendes ældste søn, bliver på dette tidspunkt da han er godt et par år gammel, sat i pleje hos dagbogsskriverens mor, Mette Jensdatter, der er gift anden

gang med Morten Bendtsens bror, Hans Bendtsen. Årsagen til, at sønnen blev sat i pleje, og som hun nu har fortrudt, kendes ikke).

I Vinter har vi næsten ikke Frost haft, nu er det over Maidag. Både Fredag var det 1 ste Mai, da var Jeg hjemme i Klokmose. I Gaars var Jeg til Alters. I Dag er det Mandag den 4. Mai, og Jeg er ene hjemme med vores Pige (tjenestepige) Kirsten og lille Bendt. Det er deilig Foraars Veir, alting er saa grønt, baade Ager og Eng, og jeg glæder mig til snart at faa Køerne ud.

I dag ser Jeg i min Bog den er helt forsamlet, thi paa denne Rubrik har jeg ikke opskrevet noget om vores begivenheder siden 1863, den 4. Mai. Det er næsten 6 Aar siden.

I Dag er det den 25. April 1869. Dengang glædede jeg mig til snart at faa Køerne ud. Den Glæde kan jeg ogsaa faa i aar - ja - endskjønt det ikke er Maidag, saa er det dog saa varm og aldtting saa grøn som midt paa Sommeren. Jeg ved ikke, hvor disse 6 Aar er bleven af, thi det synes for mig som en kort Tid. Dengang havde vi kun et Barn hjemme nu har vi 3 Bendt, Mette og Hans. Dengang havde vi en lille Pige som hed Kirsten, men fra 1865 til 68 havde vi Hanne Kjelstrup, nu har vi Stine af Peder Kjeldsens. Ja der er saa meget skeet i disse 6 Aar som jeg gerne vilde have optegnet, men som jeg nu ikke faar, thi der er saa meget System med de mange Smaa og de tarvelige Omstændigheder at jeg saa sjælden har Tid at skrive.

Nye Naboer har vi faaet til begge Sider. 1867 fik vi Anders Jensen, i stedet for Ole K-, som gamle Josva sagde. Nogle Dage før hans Død

den 30. Marts 1869 solgte A. Chr. Jesvasen Gaarden til Poul Jensen, og reiste den 8. April med hele Kramkisten til Fiskbæk, hvor han har kjøbt sig en gaard. Altsaa er det helt nye Naboer. Den gamle Jesva er død, den unge er reist med Hustrue og Dreng - med Kiste og Seng.

- O Naadens Gud du ei dem forglemme

I gaar var jeg inde i Tarp, deres lille Søren var syg. I Dag er det Søndag, mig og Børnene er ene Hjemme. Nu bliver den lille vaagen og græder, altsaa maae jeg holde op med min skriveri.

K.V.S. den 25. April 1869

Den 6. Mai blev lille Søren i Tarp begravet, da var vi dernede og det var Christi Himmelfartsdag. I gaar fik vi Køerne ud.

K.V.S. den 10. Mai 1869.

1870 er gaaet for mig uden at skrive i min Bog, det var det første Aar vi ingen Pige havde. En deel af Sommeren var jeg syg. Nu er jeg rask, vi har faaet en lille Johanne i Vuggen, der igaar den 1 ste Mai var 5 uger gammel, og vejede 7 Pund, saa lille er hun. I Dag regner det og det grønnes kjønt. I Fjer kom der nye Folk til Sudergaard, og det samme er tilfældet i Aar, nu er det en Hr. Jensen som boer der, som kom igaars med Kone og en stor Børneflokk.

K.V.Sørensen d. 2. Mai 1871

Den 13. Mai fik vi Køerne ud, men der er næsten inddet græs. Det har frosset i Nat og er dygtigt koldt. Den 14. Mai gik jeg i Kirke - Fader og Moder var herovre. Den 18. er det i Dag, Klokken er otte. Jeg skal have Køerne ud, men det er saa koldt. I Gaar kom der store Sne Bygger, men i Dag er det værre. Vi har Sne over hele Jorden, den kan gaa op

over Foden saa tyk ligger det. - Klokken er nu elleve, jeg er ikke i godt Humør. Koerne kan ikke komme ud, vi har hverken Høe eller Halm, men de maae Føde Tag.

Den 18. Mai 1871 og det er Christi Himmelfarts Dag.

Kirsten Sørensen.

I Dag er det 10 Aar siden vor Bryllups Fest blev holdt, derfor et Vers jeg skriver i Bogen

- Vel saa stolt - stolt af at kunne sige
i 10 Aar har jeg levet
i Med og Modgangs Kaar
og dog har Gud forlenet
vor Tid i Fred hendrevet
6 Børn har Guds givet
de to han tog igjen-

I Morgen er det Markedsdag, men jeg maae sidde hjemme. Det synes for mig noget sært. Jeg kan det ikke glemme at denne Dag engang for mig har været dyrebar. - Men Tiderne forandres og vi maae alle med. Hvi skulde jeg blive sparet.

1882 den 1 ste April blev min Moder syg. Den 4de var jeg hjemme at hjælpe og bage til Paaske. Den 6te blev jeg hentet Hjem igjen til Klokmose og da blev Gaarden solgt til Andreas Jensen for 28.000 Kroner. Ak, mit kjære Fødehjem nu skal du i fremmede Hænder.

1883 byggede vi en ny Stuehus og i 1884 Laden i Lille Sudergaard, og da købte vi Skaanings Sted. - Fra 1882 til 87 var jeg syg næsten hver Dag og det var mørke Dage, Humøret daarligt, Legemet sygt, meget at

bestille - dygtig Skjænd hvori jeg maaske selv var skyld naar jeg ikke kunde lade være at klage over et og andet som syntes mig saa mørk. Ja, disse 5 aar i mit liv dem glemmer jeg aldrig. Da drog der saa mange Mørke Skygger og pustede noget af den Ungdoms Glød, der havde brændt saa varm i 25 Aar ud.

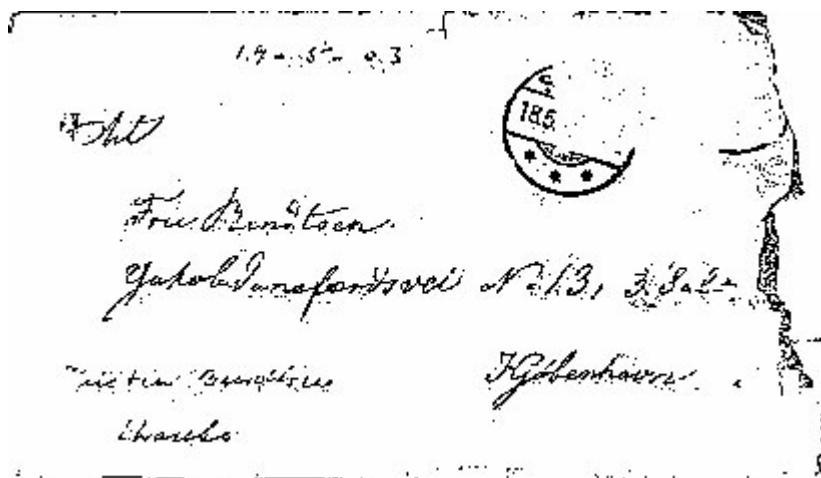
1888 døde gamle Skaaning. 1889 døde Hans Christian (hendes søn) den 11 te November, og da var Hans kommen hjem fra Tyskland. 1890 byggede vi Hus til Bendt og Karoline (hendes søn og svigerdatter) da havde vi Berthel og da slog den brune og mig.

1891 blev Mette (hendes datter) gift den 11 te November og den 16. flyttede vi herover til Thoreboe, Dagen efter Anders Ladegaards Begravelse. - Her skal vi nu bygge og bo og nyde Alderdommens ro. Sidst i Julen havde vi Indfluenca og det varede for Hans vedkommende til langt ind i det nye Aar 1892. Det sidste Aar jeg var i Lille Sudergaard gik jeg med en daarlig Finger, og i Thorebo er den ikke bleven bedre, hvorfor jeg den 30. November 1892 maatte lade Doctor Melchiorsen og en Læge fra Kjøbenhavn sætte den af. Jeg laae paa Ringkjøbing Sygehus i 29 dage.

1892 den 7. April døde min Søster Abelone, Hende længes jeg meget efter.

- Mindet lader som ingenting
er dog et lønligt Kildespring
K.V. Sørensen 1892

Kirsten Vestergaards brev Bølling d. 19.05. 1903

Bølling den 19 Mai 1903

Kjære Svigerinde

Da jeg tænker at Du jævnlig ønsker at høre lidt hjemme fra tager jeg idag pen og papir og vil sad fortælle at nu iaften tænker jeg igjen at være færdig med min tjeneste hos Degners. Denne gang har det været om Natten, i vindter var det om dagen jeg var i tjeneste. Kjersten mendte at hendes Seng var saa hard at jeg ikke kunde sove i den men det har gaaet saa udmærket thi Bendtsen er om aftenen. Kl 11 er jo da det første han tænker paa at gaae i seng, saa er jeg saa søvnig at jeg Strax falder i søvn og bliver ikke vaagen før Kl 5 halv 6, den første Morgen stod jeg op, gav kørr og kalve, geden og hønsene, kogte grød og the men det varede sad længe inden far kom op at Grøden blev til Vælling og then kold, siden har jeg ikke været sad tidlig paa Veie.

Fredag Morgen gav jeg Mig til at at undersøge gaaseæggene og jeg blev knap klar over at der ikke var gjæslinger, saa slog jeg dem i stykker og der var ikke spor af unger skabt i dem.

Nu havde Kjersten sagt at blev der ingen saa skulde den strax lægges paa hønseæg. Aldtsaa den 15 Mai lagde jeg den paa 16 æg nu skal vi se hvad det bliver til, ringere som indtet ved jeg da det ikke bliver. Saa Løverdags Morgen da jeg kom i stalden havde geden faaet 2 Lam 1 sort der var død og 1 hvid Levende, ja saa var der da kuns 1 at skille ved Livet og det måtte jeg jo til hvad heller ikke var saa vanskelig.

Nu mendte jeg det værste var tilbage at faae den malket men det gaaer saa hel stille af naar Bendtsen tager om Hornene staaer den saa rolig og stille. Katten har en af sine killinger, den ligger i klynkassen og giver sjælden Lyd fra sig.

Paa tirsdag den 19 holder Kristen Gravesen og Mette Kjerstine deres Sølvbryllup der skulde Du have været op men var Du ikke hjemme skulde Kjersten følge med hendes Far havde AneMarie sagt til Dem. Hun havde og sagt til Lene at vi alle 4 skulde komme derop, De byder ingen men De siger det alligevel til Folk men vel ikke til alle i sognet, det er nok nærmest til hvem Di troer der vil komme.

I gaaer kunde Kresten snart være kommen Hel at skyde Dres. De havde for ploven og saaede rodfrugt der var en masse Maager og han havde hængt bøssen over skuldrene for at skyde efter dem. Da han sad tager bøssen gaaer skudet af og giennem Dres hans træsko og spolerer en taae nok den store siges der Di matte jo til doktor og han skal ligge i seng. Ja han maae rigtignok være glad at bøssen gik af inden han fik den løftet højere op hvor let kunde han ikke have skudt hans søn til Døde.

Nu gaaer jeg over og koger en kop kaffe degnen kan faae naar han kommer fra Kirke. Vi er alle rask og har det ved det gamles

Venlig hilsen til Dig Vilhelm Valborg Mariane og Stine
fra Morten og mig

Kjersten Bendtsen
Thorebo

Iafen vendter vi Kjersten hjem fra Brønsturen Hvornaar mon Vi maa vendte Dig. Sidste Søndag døde Provstens Søn Thomas og blev begravet paa Fredag. Bendtsen var deroppe til Ligfølge og han blev bedt med hjem at spise. Provsten Takkede for deltagelse og bad hilse dig.

